

לעברים באמריקה מזמור

כְּשֶׁלֶשְׁלוֹת־הָאוֹרוֹת הַסְּפוּרוֹת, הַבּוֹדְדוֹת־קְשׁוּרוֹת
בְּתַחֲנוֹת־רַכְּבֹת אֶפְלוּלִית־מְשֻׁלָּגָה, מוֹזְרָה,
תִּבְצָבִץ לִפְתַּע מִבֵּין שְׂדוֹת חֲרָפִיִּים
שְׂכוּחָה אִי־שֵׁם בֵּין נְיו־יֹרֶק וּבֵין קְלִיבֶלְנֵד –
דְּמִיתִיכֶם, הָעִבְרִים בְּרַחֲבֵי אַמְרִיקָה.
אֵין יוֹדַע מִי זֶרְעֶכֶם פֹּה בְּאַרְץ הַזֹּאת, זֶרַע קָדֵשׁ,
וּמִי אֵב אוֹבֵד וְאֵם אוֹבֵדֶת שְׂכֻחוֹכֶם
לְבִדְכֶם פֹּה בְּלִיל חֶרֶף, כּוֹכָבִים וְשֶׁלֶג –
אוֹלָם חַי זֶה הָרַחֵב כִּי מֵחֵם נְשִׁימַתְכֶם
עֲגֻמְתּוֹ הַטְּמִירָה תְּפּוּג,
וְחֻשְׁפֹת לִילֹו תֹאזֹר, תִּמְתֵּק.
זֵרִים לְאַחִיכֶם, עֲצֻמְכֶם וּבִשְׂרָכֶם, וְלֹא־מוֹכְנִים לְיִלְדֵיכֶם
תִּנְצְרוּ בְּרִיתְכֶם קָדֵשׁ עִם פֶּרִץ סְמוּלָנְסְקִין,
תִּשְׁאוּהָ בְּחֶרֶף־נֶפֶשׁ דֶּרֶךְ אֱלֹפֵי הַמּוֹלֹת־הַחַיִּים
וּבְמִם־טִי־ת שְׁעָרֵי טְמָאָה כְּשִׁירַת־עֵדֶן תַּעֲבִירוּהָ.
מִדֵּי תִצְעֲדוּ בְּדֶרֶךְ־חַיִּיכֶם לְתִמְכֶם
וּמִזְמוֹר תִּהְלִים אוֹ בִּיאֲלִיק מִתְּנַנֵּן בְּחִבּוּן־נֶפֶשְׁכֶם,
יֵאֻזִּין לָכֶם נֹהַר פּוֹטוֹמַק, מִסְּסִפִּי יִשְׁתָּאָה:
כִּי רַחֵף עָלֵינוּ צֵל מִשְׁהוֹ נָאָה, לֹאֵין עֶרוֹף נָאָה
וְעֻצּוֹב וְנַעֲלָה,
לֹא אֵין דְּגֻמָּה, וְלֹא תִהְיֶה, בְּעוֹלָם.
וִי'וֹהֵן, חֲנוּנֵי יִנְקִי, בַּעַל בְּעַמּוּי
יּוֹשֵׁב בְּכֶרֶסָה וּמִסְלָסֵל סִלְסוּלִים בְּמִקְטָרַת,

מקשיב בְּרִדּוֹ, מְבַלְבֵּל, לִנְכַח
 שֶׁל הַיִּטְלָר מְבַרֵךְ עַל זִבְחִי,
 וְשׁוֹקֵל בְּדַעְתּוֹ, מֵהֶסֶס, לְהַכְרִיעַ תְּכַף -
 כִּי אֶחָד מֵכֶם לִפְנֵי יְקָרָה וְחֶלֶף
 בְּמֹאֹר שְׂבַעֲיָנִי וּבַעֲנֹת-מַצְעָדוֹ,
 וְהַפְנָה יְיֹהֵן פֶּתָאֵם, מֵאִיר פָּנִים וּמִבֶּט, כִּלְפֵי מַעֲלָה
 אֶת עֶשֶׂן מִקְטָרָתוֹ,
 כְּמִרְגִּישׁ בַּחוּשׁ בְּחֶלֶף לִפְנֵי דְמוּת מְקוֹר-הַקְדוּמִים
 מִמְּנוֹ שְׁתוֹ אֲבוֹתָיו...

אוֹלָם אַתֶּם,
 אֲנָשִׁי-מַעֲשֶׂה וְנִסִּי-חִלּוּמוֹת גַּם יַחַד,
 לֹא לָכֶם שְׁלוֹת יְיֹהֵן,
 וְלֹא לָכֶם הַדְרַת קַפְאוֹן הַשְּׁדוּת הַלֵּלוֹ
 וּמְנוּחַת-הַחֶרֶף הַגְּדוּלָה לְשֵׁרוֹ שֶׁל יַעֲר.
 יוֹם-יּוֹם וְלֵילָה-לֵילָה, בְּאֶשֶׁר תַּעֲבֹדוּ אוֹ תִנְפְּשׁוּ,
 כְּנֹחֵשׁ מִמֵּאוּרָתוֹ תִרְדָּפְכֶם, תִּשְׁכַּכְכֶם לֵאמֹן מִרְפָּא
 זַעֲוֹת קִלְלַת הַגִּלּוֹת וְצַעֲקַת אֲחֵיכֶם מִקְצוֹי-הָעוֹלָם,
 וַיַּעֲנֶכֶם גַּם עֲנָה חִלּוֹם גְּאֻלָּה לֹא-בָאָה
 וְחִזּוֹן הַמְּשִׁיחַ
 הַתְּלוּי וְעוֹמֵד עַל סִפָּה שֶׁל תְּהוֹם...
 אֲזִי יָבוֹא לְרַגֵּעַ קוֹל מִשְׁק, כְּקוֹל כְּנָפֵי נֶשֶׁר
 צוֹרֶחַ, פָּצוּעַ וְגֹא, מֵעַל תּוֹעֲפּוֹת הָרִי-יְהוּדָה -
 וְעַמְדָתָם רֹגַע קְסוּמִים, כְּבִנֵי נֶשֶׁר רְחוּקִים, גַּם אַתֶּם,
 וְנַפְשְׁכֶם יוֹצֵאָה לָאוֹת, אוֹת-הַפְּלֹאוֹת

שְׁנֵי לְדוֹר, לְעוֹלָם - וְהִנֵּה שׁוֹב גִּנְנוּ..
 לְבַכְכֶם שׁוֹתֵת דָּם עִם אֲחֵיכֶם בֵּיד קִין-הָמֶן מְנִידֵיהֶם
 וְעֵינֵיכֶם - (מִקְוֶה דְּמָעָה עֲצוּרָה,
 בָּהּ, לְעוֹלָמִי-עַד קְדוֹשׁ, מְרִטֵּט, אֱלֹהִי,
 חִלּוֹם-שֶׁמֶשׁ נְבוֹאֵי זְרוּחַ).

נוריוֹרֶק

פואמה בפרוזה

פואמה אלהית גם שטנית, אדירה-אימה,
הבתוכה בחרוים-לכנים!
אשר מנדליך - ראשיהם בעב, ענקיוועה
ונתונים בין חומות ננסים,
והיו כדמות חרוז אחד, כה נורא בארכו, שש אמות ונורת,
מתמודד בין שני תרזים קצרים,
אשר משקל שירך לא-מדרג, פתאומי
ופעם כאשד הוא מקפץ,
ופעם הוא שוטף כשטם מים רבים באביב,
ופעם בקבדות יתנהל ושריקה,
אין קצב-המשקל לשירך, יצירה רבתי,
ומלים כך רבות, כה פראיות, ורות,
כרבות המונד-גריך כך, נוהיהעין פולנים,
ועלני הלשון אימלקים
שחרחרים ונאזים ועיניהם - נחלים;
ונרמנים כחליהעין וצהביהשער, ואירלגרים
הנושאים בחביון-עיניהם מולדתם: אי-איומורגדים;
ויהודים מודעועים תמיד - בין שלשה עולמות;
תחום גלות-יורפ", ומרחב-אמריקה, וארץ-הקדש -
ואזן לארציגלה המלה כך תקשיב.
המלה לא חן לה ולא נעם.

אף און המשורר בהלמות לבבך הגדול

מבחינת שיר קצוב.

ורתמום של ים אשר שומר עליך...

שיר נבל אלהי גם שמיני.

לא היה כמוהו ענק נבל אלהימים.

אשר נפש נפש לו נימה.

ויומם ולילה על מיתרי לב ילד, ונערה, וזקן

באלפי אצבעות לא-נראות אט פורט אל פלאי.

וצל שטן פורט מאחוריו...

והיה לי יומך, נדייורך.

נגינת-נגינות, לא שמעה כמותה בנינוה

אזנו של יונה.

וסמפונייתיה, און ונגרית לא שערתי.

בה אשדות נגינות של פגעים.

עם אשדות-הדמעות בחשה, מנרים במורד

כמפל המים הרבים לבדר, באין נפש היה -

ועולות ומאירות, בקשתות, תוך אשדות-מחשבים

ומירות של שמשות-נשמות...

בה צחוק של ילדים.

עם נחרת גוסס לפני ולפנים, רנערנע מתערב...

בה שירת-האור לזוג יונים.

הוא עלם הך עם נערתו, מתרפקים על ספסל בפרדס

בוהרהבקר הטוב ליוס-דינסן הצעיר, המקיץ

ומנתח אליהם באור שמש-הזהב מתוך הערפל -

ואנחת חללה העולה מתהום, על הספסל הסמוך.

המעלעה טמאתה.

ואור חמה, באור אם רחמנית, איך אונים לטהרה...

בה נגינה עליוה, פוחות לנערה

ראשונה זה ברכה בסוד, "שהחינו" על נצת-נעוריה.

תנשא צעירה וקלה, בבכרה, לקראת סערות-אביב

ושדיה, זה עתה העגלו, מרקדים לפני

בשני סיחים קטנים וקלים;

ובדרכה לפניו כבר יארב השקוף הטמא.

אף ישיר לה שיר-העבש.

עת יארג את קוריו החוקים, את רשתו נוראה.

שרגלה, עננה וקטנה, איך אונים לנתקה -

לצונד את נפשה, לנשוק לה נשיקת-עבש.

✓ ולשקן עד עולם את מעין-חייה הטהור...

ויש אשר בה ברבבת, הנושאת המונים

אל שעבוד יוסיום בתוך מגדל-חרשת.

יודמנו בלי-משים מרצח, וקרבונו לעתיד,

ושופט.

ותלין-ממנה עלי כסא-מות חשמלי...

הם חבר המנגנים בסמפונייה רבת-מוראים.

ולילה, נדייורך.

לילה לי נגינת-נגינות של קסמים.

כי דרור יקרא ערב לעבדי-הבקר.

ונשאים בשריקת-אנקה רכבות-הברזל

הלאה מבתי-חרשת, מגדלים חשכים עוזבים

ומהרהרים הרהור מאד שחור בצל בין השמשות, -

וקדמם אז לילה בכשפים ובאורות-הכשפים:

בשרשרות-ננהות לבתי-משחקים מרבות-הגונים.

הַלְוִיָּה

דֶּרֶךְ חַתְחָתִים וּמִצִּיקוֹת־הַשְּׂאוֹל
שָׁמַךְ אֲנִי אִשָּׁא כְּמִנְחָה.
וְרִשְׁטָה לִי אֶרֶץ - בִּישִׁימוֹן־הַשְּׁחֹר
בְּעֵבְרֵי בְרִית אֶפֶרַיִם־מִנְרָא.
וְרָקַד בְּתִהוֹמוֹת־מַחֲשָׁבִים הָאוֹר
חֲרִישִׁי וּמִתּוֹק כְּבִשְׂוֹרָה:
”הִיא אֶהְבֶּתִּנִּי”.

תִּלְלִיל בְּגִי־הַצִּלְמוֹת אֵין־גָּבוֹל
סוּפָה, וַיֵּאֲנִי רוּחוֹת.
אֶחָד אֲנִי בַּחֲלוֹנוֹת־הַמֶּת -
וְלִי קִינּוּתֵיהֶם עֲרוֹכוֹת.
פָּתַע - וַצִּלְצַל בְּמִתִּיקוֹת קוֹל רֵךְ,
כְּפַעֲמוֹן־פֶּזֶז עַל מִי־מִנְחוֹת:
”הִיא אֶהְבֶּתִּנִּי”.

שׁוֹמֵם יְהִי דְרָכֵי וְאֶפֶל וָרֵב.
בְּכָר הַמֶּת הוֹרֵד לְמַחֲלָה,
נִסְתָּם הַגּוֹלָל, וְ”קִדִּישׁ” עָלֵי
תַּצְעֵק הַסּוּפָה בְּחִילָה.
אִי מִזָּה יָבוֹא אֶזְלָה לַחֲשׁ מִל־דְּבָשׁ,
וְרַחֵף בְּכָבִי וּכְתַפְלָה:
”הִיא אֶהְבֶּתִּנִּי”.

אֲבֻסְט, 1925.

פ.ש. הרקין

אל תאמר: גלמוד הנני, מלב
נשכחתי...

שא עיניך בזהר יום-
סוף קוץ אלי תכלת-דרום,
ובך-עב, פו רקומה, בחלום נאה,
ונינה, לך תראה.
עמוסת-יפי ובת-זהר בלה -
ויתומה תוך התהום הבקלה,
ותפלה לה - בת-צחוק, בה מצאו ניב
מאור-יתום ובדידות-יוו.

וכי תהנה: מה-בין כף-עב זו וביןך? -
במרום תעירף הלאה עינך
והרהיבוך, תלוי-גבה, רבים אים
של פו, בעולמיהוד מרגיעים
בלי נדוד, נחים נאים בבדידותם.
וינעי נבדם ויתמותם
במרחב אין-הסוף, שוב ידדו בלי-קבול
במדבריות-הכחול...

או תמן לבד וחשת לפתע-פתאם
את צערם וינון-המיתם,
ואם חשאת, ואם אין-שפה - וחשת בשלחם
מרחוק אח אל אח את דמעת-בדלחם,
ואנרת-ברכה, נושאה רחמירום
איש על רעהו - בשחוק-פזם.

קנ

ובהרהור-הקם החרושי - דבר תנחומים
לנצור בלילות הענומים.

וידעת אז, כי גורל אחד לעננים
ולנו - יתומי-נצח, האמנים.
משפחה קטנה אני - תלושי-מאדמה
וכא-יפז הללו תלויי-רמה,
אך בת-צחוקנו - רחמי אל מסתתר...
בם אני תהום אין-אל נעטר
ונמלאה זהר-נפש, ונהפך כל גבולה
למלכות-אלהים הבקלה...

יולי, 1924

קנא

בבית־הפרחים

מה קר בחוץ! מה מבחיק בית־הפרחים! -
הבקר חג לחרף, חג:
צבורי שלג־זהר - בראש כל דרכים.
חר ברזל כחל ממית כל רכרוכית.
ובין איש לחברו - כפור, כשריון דק:
אין רחמים לאין־און בקרה זה המתוקה! -
אך פה בבית־הנוכית, פלו שקוף־הנוכית
למן תיסוד ועד הנג,
החם כה רב, השלנה כה עמקה:

וכל הנמעים חולמים ברומיה
חלומות פריחה, תמור אל־ירום,
עדיהם קרת חרף ממית לא מניעה:
עליהם וכוכית תגן, כפת־אור בת־ממש,
נאשקע עמם בחלום:
והנה עולם־יה - על רבבות נדחיו -
אך היכל־נביש הוא, וברומו שמש
לתוכו ממטיר, בקר־היום,
שלל־אורות - מתיה לכל היצורים פרחיו...

נאפרש ורועי: אל, מה ייף עולמך! -
צפרת־כרם כחלה תפרכם או
תוך האויר ביעף: ונפשי שמחה
לשמוע רחש נפש קטנה חיה,
שכנפ־תכלת נחפזת לה כפז -
נאדגה מלא־רד: זו אחות קטנה עפה.

שְׁקֵרָן-אֹר אוֹהֶבֶת אַחַת דִּיה
לְשִׁלְמוֹת-אֶשְׁרָה, אֲשֶׁר פְּלִאִירוֹ...
אֵל, שְׁמוֹר צַפֶּרֶת יָפָה זֶה וְנִרְפָּה:

וּבְשִׁלְוֹת-פְּרִיחָה וְאֵת מַלְכֵי חֶרֶשׁ תִּפְלֶה
הַקֶּרֶה: אֵל, אֲחוֹתִי שְׁמוֹר:
הֵן גִּנֹּרֶת-כְּנוֹר לָהּ, וּבַעֲצָבָהּ, כְּמוֹ בְּנִילָה,
נִימְיָה רַבּוֹת, דְּקוֹת כֹּה מְתוּחוֹת -
כֹּה חֵישׁ מִתְקַלְקְלוֹת בְּקָר...
כָּל שֵׁיחַ מְשֻׁלָּג לָהּ יְדִיד, כָּל עֵנָן - חֶבֶר,
וְנִפְשָׁה עִם הָעֵבִים נִשְׁאֵת בְּזַעַף-רוּחוֹת
וּמִפְּרָפְרָה בֵּין רִשְׁתוֹת צֶל נֹאֵר...
אֵל, שְׁמוֹר נִשְׁמָתָהּ מִהַשְׁכֵּר:

הָאֵל, אֲשֶׁר לֹוֶרֶד־יָנֵן עַד בְּלוֹתָם
תַּצִּיחַ אֶת הַחַיִּים: עַד הַסּוֹף:
הַזֹּעֵף עַל כָּל קוֹטֵף לִפְנֵי זְמַנָּם אוֹתָם, -
שְׁמוֹר אֶתָּה לֵב כָּל עֵרִין, מוֹעֵס־פֹּז וּמִפְתָּח
בֵּין חוֹמוֹת עוֹלָם-שְׂכִי - אֵךְ יֵדַע עוֹר אֶהֱב
וְהַתְּפָרְנִם עַל חִלּוּמוֹת, מִן-שָׁמַיִם פְּלִאִי...
בְּגִדָּה, אֵלִי, אִפְקִיד רוּחִם:
וְחִסֵּינוּ בָּהּ, כְּחִסּוֹת אֵל פְּרָחֵי נוֹף וְנוֹף
בְּהִיכָל יָפִי זֶה הַחֲשָׁאִי...

ספטמבר, 1913.

בְּלִילֵי-נִיסָן

אֲנֹכִי הוֹלֵךְ, בְּדֶר הוֹלֵךְ,
בְּעוֹלָם-לֵילָה זֶה נִפִּיל-אוֹרָח.
דְּמוּת אָדָם בִּירָח, הוּא הַמּוֹלֵךְ,
בְּשִׁלְגֵי-עֵבִים רוֹחֵף בְּתֵר-קִסְמוֹ
בְּקֶרֶת לֵיל-הַתְּכֵלֶת, אֵף זֹרֵחַ
עַל חוֹרֵת פָּנָיו וְעַל כָּל בְּתָמִיו.
פָּנְמִיו...

וְאֲנֹכִי הוֹלֵךְ, בְּאֵין מִשְׁרָה הוֹלֵךְ.
אוֹר הַיָּרֵחַ
דָּם נוֹפֵל, דָּם זֹרֵחַ
עַל חוֹרֵת-פָּנָיו וְעַל כָּל בְּתָמִי,
פָּנְמִי...

אֲנֹכִי הוֹלֵךְ, עֲמוּד שֶׁל זְכֵרוֹנוֹת,
מַחֲרֹזֵת יָמִים-תְּפִלוֹת וְלֵילֵי-שְׁחוֹר – עֲזוֹנוֹת,
חוּט חַי שֶׁל תְּפִלוֹת וְעֲזוֹנוֹת,
לִבִּי – קֵן אֲמוּנָה מְהוֹרָה
וּמְאוּרַת-כֶּחֶשׁ:

אֲנֹכִי – קִצְתִּי יָלֵד, קִצְתִּי נֶחֱשׁ.
אֲנֹכִי הוֹלֵךְ, וְנִפְשִׁי – כּוֹס שֶׁל דְּמַעֲוֹת-אוֹרָה.
וְנִפְשִׁי – מוֹבְלִים בָּהּ שׁוֹשְׁנִים
בְּשֵׁל תוֹף גְּבִיעֵי-זָהָב קִמְנִים.
אֲנֹכִי הוֹלֵךְ, וְנִפְשִׁי – בְּאֵר עֲמֻקָּה, שְׁחוֹרָה,
בָּהּ דְּמַעַת-שְׁאֵגָה, מִבְּאֵר-שַׁחַת
שְׁאוּבָה, בְּלִי-חֹדֶל רוֹתַחַת...

הלילה שוקט, ועולם-לילה שוקט
על תבלתו ועל קרתו.
בנפשי ננעה רכה אפלתו.
וכאבה נדם בה, האנוש והיוקר...

הם: נופל מן השכם משא היסורים והעונות.
לרגלי צללים דקים נופלים - בחבלים מעליה
הנפש פָּרְקָה - נופלים, צונחים לרגליה...
וארג וד וקל של קסמים ודמיונות,
ומויד-חלומות רך ומעודה,
את הלבב מצודה,
את נפשי ושא הלאה-הלאה,
מעלה-מעלה...

אנכי הולך, מנורלי אט בורח,
בעולם-לילה זה נפיל-אורח,
על כרחי כי לכאן הורדתי...
בה אלקה אשוב לי אל ביתי ואל מולדתי:
אל שלני-עבים...
מלבינים הם ונצבים,

בהלבין כליל-הקין, באור-זרח,
לעין נוסע ענף, בתי-קבר נמדים
נרדמים כליל-זוף, מסידים...

שלום לכם! אליכם, עבד-שש, בנפש שמחה
הביתה אני הולך...
ודמות האדם ברח, הוא המולך,
עוד בטר-קסמיו רוחן אט, בעל הברכה,
בשלני-עבים...

מרץ, 1915.

פב